

بررسی متازنیا و معرفی مناسب‌ترین دانه‌گرده برای نارنگی پیچ بهروز گل‌مین^۱، علیرضا طلائی^۲، یونس ابراهیمی^۳، علی وزوایی^۴

۱- مؤسسه تحقیقات مرکبات کشور

۲- دانشگاه تهران، دانشکده کشاورزی

۳- مؤسسه تحقیقات مرکبات کشور

۴- دانشگاه تهران، دانشکده کشاورزی

نارنگی پیچ یک هیبرید کمپلکس بین مینیولاتانجلو و نارنگی کلمانتین می‌باشد و رقمی خودناسازگار است. در مرکبات برای تولید محصول کافی در ارقام خودناسازگار و غیرپارتنوکارپ، وجود دانه‌گرده زنده و سازگار در زمان گرده‌افشانی روی کلاله ضروری است. نوع‌گرده در مرکبات می‌تواند روی خصوصیات فیزیکی و شیمیایی میوه اثر گذارد، بطوری که در تعیین کیفیت و کمیت میوه (اثرات متازنیا) مؤثر می‌باشد. بنابراین انتخاب دانه‌گرده مناسب برای گرده‌افشانی در ارقام خودناسازگار و غیرپارتنوکارپ از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. لذا به منظور انتخاب بهترین گرده‌دهنده این تحقیق انجام شد و اثرات دانه نه رقم از مرکبات روی خصوصیات کمی و کیفی نارنگی پیچ مورد بررسی قرار گرفته است. برای تجزیه نتایج این تحقیق از طرح آماری بلوک‌های کامل تصادفی به مدت ۲ سال (۱۳۷۶ تا ۱۳۷۷) استفاده گردید. در این آزمایش بعد از عمل گرده‌افشانی درختان نارنگی پیچ، یادداشت برداری‌های ضروری انجام شد و میوه‌ها پس از رسیدن برداشت شدند. در نهایت وزن، قطر، طول، حجم، ضخامت پوست، مقدار آب میوه، تعداد بذر سالم و چروکیده، کل مواد جامد محلول، کل اسید و ویتامین C اندازه‌گیری شد.

محاسبات آماری، تجزیه واریانس مرکب دو ساله و مقایسه میانگین تیمارها از طریق آزمون دانکن نشانگر آن است که دانه‌گرده دورگ طبیعی شل محله بیشترین اثر را روی صفات کمی و دانه‌گرده پرتقال‌ها ملین بیشترین اثر را روی صفات کیفی میوه دارند. در مجموع در این مطالعه چنین نتیجه‌گیری شد که منابع مختلف دانه‌گرده اثرات معنی‌دار متفاوتی روی سایر صفات مورد مطالعه به استثناء کل مواد جامد محلول دارند و پرتقال‌ها ملین بهترین گرده‌دهنده برای نارنگی پیچ در شمال ایران است. بطوری که در کشت توأم این رقم خودناسازگار یا گرده‌دهنده مذکور و مدیریت صحیح گرده‌افشان‌ها (زنبور عسل) می‌توان باعث بهبود عملکرد کمی و کیفی میوه شد.